

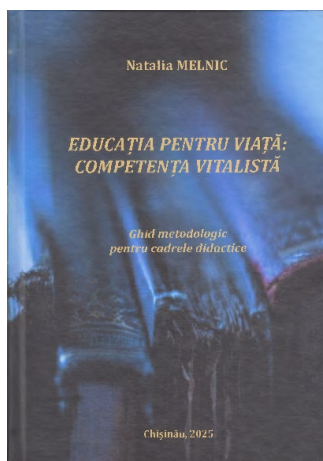
<https://doi.org/10.52387/1811-5470.2025.4.21>
CZU: 37.01/.015

**A theoretical-methodological foray:
LIFE EDUCATION: VITALIST COMPETENCE.
Methodological Guide**

**O incursiune teoretico-metodologică:
EDUCAȚIA PENTRU VIAȚĂ: COMPETENȚA VITALISTĂ.
Ghid metodologic**

Autor:

Melnic Natalia, dr., lect. univ. UPSC
ISBN 978-9975-48-259-2, 148 de pagini
Chișinău: CEP UPSC, 2025

Autoarea ghidului metodologic precizează că una dintre direcțiile de eficientizare a formării continue a cadrelor didactice accentuează necesitatea corelării judicioase dintre nevoile de dezvoltare profesională și curricula, iar *acest imperativ poate fi atins prin implementarea unor arii integrative/corelative științifice și psihopedagogice cu disponibilități de adaptare, de ajustare și de corectare/de reglare funcțională și metodologică, în acord cu tendințele sociale evolutive*. O atare viziune va sintetiza conexiunile între componentele de bază ale formării continue a cadrelor didactice, însă fiecare dintre acestea își va dovedi funcționalitatea *prin modelare/prin modular* în acord cu societatea bazată pe cunoaștere. Realmente, menționează autoarea, *este necesară o actualizare a practicilor de formare continuă*, având în vedere atât exigențele științifice și metodologice, cât și ritmul vieții sociale a cadrelor didactice, mult mai accelerat și mai problematic.

Luând în considerare cele menționate de autoare, este necesar să punctăm că, totodată, interesele personale și de grup au o importanță covârșitoare: dacă adultul nu descoperă un interes imediat sau de perspectivă într-un program concret, el nu se va angaja în acesta sau, în cel mai bun caz, angajamentul său va fi doar formal. Astfel, „interesul” cadrelor didactice și manageriale din învățământul general se manifestă și în vederea punerii în aplicare a prevederilor art. 134 alin. (4) lit. b) din Codul educației nr. 152/2014.

Un rol *primordial și actual* în demersul de remodelare a programelor de dezvoltare personală și profesională trebuie rezervat *ființei umane a cadrului didactic* - realitate ce întrunește un *context interior* etalonat de cunoaștere, (auto)realizare, (auto)dezvoltare, (auto)determinare. Deci, nu este suficient ca acestea să aibă un conținut fixat strict didacticist, căci, oricât de sporadică ar fi existența umană, totuși, în perspectiva longevității, ea își dezvăluie o anumită coerență, un anumit fel de a fi, un anumit stil, un anumit rost coordonat de o suită de scopuri ce configurează o anumită *finalitate*, raportându-se la anumite *sisteme neurologice*.

Așadar, ce a investigat dna dr., lect. univ. Natalia Melnic, autoarea ghidului metodologic?. Răspunsul rezidă în demersul științifico-metodologic de investigare a echilibrului interior al relațiilor cadrului didactic și ale elevului manifestat în combinația dintre știință, artă, cultură, filosofie, antropologie, mentalitate, sociologie, psihologie și ființă, prin co-raportarea EU-lui la standardele potențialului uman.

În viziunea autoarei, atare echilibru determină și condiționează evoluția activității integratoare a cadrului didactic într-un continuum spațiu temporal educativ ce solicită dialogul în arii integrative/corelative cu elevii, fără a distruge ceva în acest echilibru,

- asigurându-i o verticalitate conștientă în „interpelarea” simultană a diferitelor niveluri ale realității de integrare și împlinire a ființei sale,
- creându-i un patrimoniu al valorilor; un univers axiologic prin care omul își expune demnitatea sa și în care omul se întâlnește mereu cu sine însuși,
- asigurându-i un act ce influențează comportamentul celorlalți, o interacțiune vie între actorii care participă la definirea situației existențiale în care se află.

Investigând, analizând și interpretând această problematică, autoarea a orientat finalitatea lucrării în valorizarea ancorajului „cine și ce învață”, acesta fiind un demers de transfer științific al conceptului de „educație pentru viață” în cel metodologic de „competență vitalistă”.

Autoarea a finalizat lucrarea prin a produce valori științifice și metodologice/practice vizualizate în ariile integrative/corelative (Tabelul 1, Tabelul 4 și Tabelul 5) ce constituie reconceptualizarea sau restructurarea programelor de dezvoltare personală și profesională a cadrelor didactice prin recuperarea modului de educație pentru viață și formarea competenței vitaliste, ale căror conținut este proiectat în Tabelul 5. Așadar, autoarea își expune certitudinea că în formarea profesională inițială și continuă ar trebui să fie recuperate aceste *arii* sau *axe integrative/corelative* în fortificarea mentalității, conștiinței pedagogice și a credinței profesionale, a filosofiei educației, ele toate semnificând viziunea

nouă asupra educației, aceea de *paradigma pedagogică a fiecărui cadru didactic*.

Această aserțiune științifico-metodologică este precizată de autoare prin lipsa unor curricula ale disciplinelor opționale (sau culegeri de texte instructiv-formative) cu tematică din filosofie, din sociologie, din demografie, din etnopsihologie, din antropologie, din logică, din științele limbajului, din culturologie, din psihologie, din politologie etc. Deci există o discrepanță crasă între ceea ce se predă și între ceea ce solicită viața pe care o trăiesc elevii atât în familie, cât și la școală (Tabelul 8, Tabelul 9). Așadar, sunt vizibile și tratate ideile noastre referitoare la atât problematica „Cine și Ce învață”, cât și la conceptul „profesorul de bine pentru mine”, publicate recent. Or, punctează autoarea, lipsește *educația pentru viață* și, în context, *formarea competenței vitaliste a elevilor*.

Luând în considerare investigația ordonată, interpretarea științifică și demersul metodologic etic și profesionist ale lucrării elaborate de dr., lect. univ. Natalia Melnic, dar și acribia conștientizată a textului, propunem editarea ei ca fiind un prilej științific, metodologic și cultural pentru comunitatea pedagogică și științifică din republică, dar și pentru recuperarea unui modul important în programele/în curricula de formare personală inițială și continuă a cadrelor didactice.

Nelu VICOL, dr., conf. univ.,

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”,
Chișinău, RM